

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః
శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే బాలకాండే

॥ చతుర్థః సర్గః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః
శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

॥ చతుర్థః సర్గః ॥

వాల్మీకిశ్చతుర్వింశతీసహస్రశ్లోకయుతం రామాయణం కావ్యం నిర్మాయ
కుశీలవౌ తదధ్యాపయత్, తయో రామాయణగానం శ్రుత్వా మునిభిః
ప్రశంసనమయోధ్యాయాం శ్రీరామేణ సమ్మానితాభ్యాం తాభ్యాం
తదీయరాజసభాయాం రామాయణగానశ్రావణం

ప్రాప్తరాజ్యస్య రామస్య వాల్మీకిర్భగవాన్పషిః |
చకార చరితం కృత్స్నం విచిత్రపదమర్థవత్ || 1.4.1 ||

చతుర్వింశత్సహస్రాణి శ్లోకానాముక్తవాన్పషిః |
తథా సర్గశతాన్ పంచ షట్కాండాని తథోత్తరం || 1.4.2 ||

కృత్వా తు తన్మహాప్రాజ్ఞః సభవిష్యం సహోత్తరం |
చింతయామాస కో న్వేతత్ ప్రయుంజీయాదితి ప్రభుః || 1.4.3 ||

తస్య చింతయమానస్య మహార్షేర్భావితాత్మనః |
అగృహ్లాతాం తతః పాదౌ మునివేషౌ కుశీలవౌ || 1.4.4 ||

కుశీలవౌ తు ధర్మజ్ఞౌ రాజపుత్రౌ యశస్వినౌ |
భ్రాతరౌ స్వరసంపన్నౌ దదర్శాశ్రమవాసినౌ || 1.4.5 ||

స తు మేధావినౌ దృష్ట్వా వేదేషు పరినిష్ఠితౌ |
వేదోపబృంహణార్థాయ తావగ్రాహయత ప్రభుః || 1.4.6 ||

కావ్యం రామాయణం కృత్స్నం సీతాయాశ్చరితం మహాత్ |
పౌలస్త్యవధమిత్యేవం చకార చరితవ్రతః || 1.4.7 ||

పాత్యే గేయే చ మధురం ప్రమాణైస్త్రిభిరన్వితం |
జాతిభిః సప్తభిర్యుక్తం తంత్రీలయసమన్వితం || 1.4.8 ||

రసైః శృంగారకరుణహాస్యరౌద్రభయానకైః |
వీరాదిభీ రసైర్యుక్తం కావ్యమేతదగాయతాం || 1.4.9 ||

తౌ తు గాంధర్వతత్త్వజ్ఞౌ స్థానమూర్చ్ఛనకోవిదౌ |
భ్రాతరౌ స్వరసంపన్నౌ గంధర్వావివ రూపిణౌ || 1.4.10 ||

రూపలక్షణసంపన్నౌ మధురస్వరభాషిణౌ |
బింబాదివోత్థితౌ బింబౌ రామదేహాత్ తథాపరౌ || 1.4.11 ||

తౌ రాజపుత్రౌ కార్తీస్స్యేన ధర్మమాఖ్యానముత్తమం |
వాచోవిధేయం తత్సర్వం కృత్వా కావ్యమనిందితౌ || 1.4.12 ||

ఋషీణాం చ ద్విజాతీనాం సాధూనాం చ సమాగమే |
యథోపదేశం తత్త్వజ్ఞౌ జగతుః సుసమాహితౌ || 1.4.13 ||

మహాత్మానౌ మహాభాగౌ సర్వలక్షణలక్ష్మితౌ |
తౌ కదాచిత్ సమేతానామృషీణాం భావితాత్మనాం || 1.4.14 ||

మధ్యే సభం సమీపస్థావిదం కావ్యమగాయతాం |
తచ్ఛ్రుత్వా మునయః సర్వే బాష్పపర్యాకులేక్షణాః || 1.4.15 ||

సాధు సాధ్వితి తావ్రాచుః పరం విస్మయమాగతాః |
తే ప్రీతమనసః సర్వే మునయో ధర్మవత్సలాః || 1.4.16 ||

ప్రశశంసుః ప్రశస్తవ్యౌ గాయమానౌ కుశీలవౌ |
అహో గీతస్య మాధుర్యం శ్లోకానాం చ విశేషతః || 1.4.17 ||

చిరనిర్వృత్తమప్యేతత్ ప్రత్యక్షమివ దర్శితం |
ప్రవిశ్య తావ్రభౌ సుష్టు తథాభావమగాయతాం || 1.4.18 ||

సహితౌ మధురం రక్తం సంపన్నం స్వరసంపదా |
ఏవం ప్రశస్యమానౌ తౌ తపః శ్లాఘ్యైర్మహర్షిభిః || 1.4.19 ||

సంరక్తతరమత్యర్థం మధురం తావగాయతాం |
ప్రీతః కశ్చిన్మునిస్తాభ్యాం సంస్థితః కలశం దదౌ || 1.4.20 ||

ప్రసన్నో వల్కలం కశ్చిద్ దదౌ తాభ్యాం మహాయశాః |
అన్యః కృష్ణాజినమదాద్ యజ్ఞసూత్రం తథాపరః || 1.4.21 ||

కశ్చిత్ కమండలుం ప్రాదాన్మౌంజీమన్యో మహామునిః |
బృసీమన్యస్తదా ప్రాదాత్ కౌపీనమపరో మునిః || 1.4.22 ||

తాభ్యాం దదౌ తదా హృష్టః కుఠారమపరో మునిః |
కాషాయమపరో వస్త్రం చీరమన్యో దదౌ మునిః || 1.4.23 ||

జటాబంధనమన్యస్తు కాష్ఠరజ్జుం ముదాన్వితః |
యజ్ఞభాండమృషిః కశ్చిత్ కాష్ఠభారం తథాపరః || 1.4.24 ||

ఔదుంబరీం బృసీమన్యః స్వస్తి కేచిత్ తదావదన్ |
ఆయుష్యమపరే ప్రాహుర్ముదా తత్ర మహర్షయః || 1.4.25 ||

దదుశ్చైవం వరాన్ సర్వే మునయః సత్యవాదినః |
ఆశ్చర్యమిదమాఖ్యానం మునినా సంప్రకీర్తితం || 1.4.26 ||

పరం కవీనామాధారం సమాప్తం చ యథాక్రమం |
అభిగీతమిదం గీతం సర్వగీతిషు కోవిదౌ || 1.4.27 ||

ఆయుష్యం పుష్టిజననం సర్వశ్రుతిమనోహరం |
ప్రశస్యమానౌ సర్వత్ర కదాచిత్ తత్ర గాయకౌ || 1.4.28 ||

రథ్యాసు రాజమార్గేషు దదర్శ భరతాగ్రజః |
స్వవేశ్మ చానీయ తతో భ్రాతరౌ స కుశీలవౌ || 1.4.29 ||

పూజయామాస పూజార్హౌ రామః శత్రునిబర్హణః |
ఆసీనః కాంచనే దివ్యే స చ సింహాసనే ప్రభుః || 1.4.30 ||

ఉపోపవిష్టైః సచివైర్భ్రాతృభిశ్చ సమన్వితః |
దృష్ట్వా తు రూపసంపన్నౌ వినీతౌ భ్రాతరావుభౌ || 1.4.31 ||

ఉవాచ లక్ష్మణం రామః శత్రుఘ్నం భరతం తథా |
శ్రూయతామేతదాఖ్యానమనయోర్దేవవర్చసోః || 1.4.32 ||

విచిత్రార్థపదం సమ్యగ్గాయకౌ సమచోదయత్ |
తౌ చాపి మధురం రక్తం స్వచిత్రాయతనిఃస్వనం || 1.4.33 ||

తంత్రీలయవదత్యర్థం విశ్రుతార్థమగాయతాం |
హ్లాదయత్ సర్వగాత్రాణి మనాంసి హృదయాని చ |
శ్రోత్రాశ్రయసుఖం గేయం తద్ బభౌ జనసంసది || 1.4.34 ||

ఇమౌ మునీ పార్థివలక్షణాన్వితౌ
కుశీలవౌ చైవ మహాతపస్వినౌ |
మమాపి తద్ భూతికరం ప్రచక్షతే
మహానుభావం చరితం నిబోధత || 1.4.35 ||

తతస్తు తౌ రామవచఃప్రచోదితా -
వగాయతాం మార్గవిధానసంపదా |
స చాపి రామః పరిషద్గతః శనైః
బుభూషయాసక్తమనా బభూవ హా || 1.4.36 ||

|| ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే బాలకాండే చతుర్థః సర్గః ||